

2.6. Alakzatok

Az árfolyammozgás csúcsait és mélypontjait összekötve különböző geometriai formációkat fedezhetünk fel. Az angol szakirodalom ezeket chart patterns-nek nevezi. Az alakzatok a kereskedés szempontjából a legmegbízhatóbbak, nagyfokú biztonsággal szolgáltatnak információt a részvények jövőbeni viselkedéséről. Az alakzatok értelmezésében nagy szerepet játszik a forgalom is, mely megerősítheti az alakzat szerepét. Az alakzatokat két fő csoportba soroljuk:

- trenderősítő,
- trendváltó.

A trenderősítő alakzatok esetén bizonyosak lehetünk abban, hogy a fennálló trend folytatódni fog, érdemes tehát a long pozíciók nyitása. A trendváltó alakzatok viszont a trend fordulására figyelmeztetnek, ilyenkor a long pozíciók zárása és a short pozíciók nyitása javasolt. Az alakzatok nem értelmezhetőek hosszú távon, ilyen időtávban csak a trendeket vesszük figyelembe. Elsősorban rövid és középtávon találkozhatunk ilyen alakzatokkal.

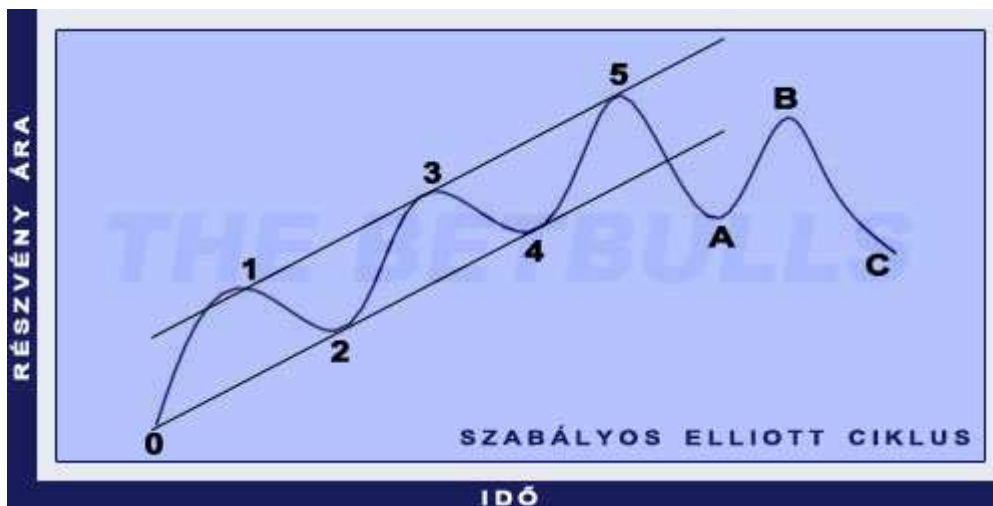
2.7. Ciklusok

A részvények árfolyamai egy adott időintervallumon belül ciklikus jelleget mutatnak. A ciklusokat egy emelkedő trend, illetve az azt követő süllyedő trend építi fel. A ciklusokat a hosszabb idő alatt kialakuló elsődleges ciklusok, valamint az ezen belül kialakuló másodlagos ciklusok alkotják. Az elsődleges ciklusok általában öt másodlagos ciklusból épülnek fel, amelyekből az első három azonos irányú, míg a másik kettő velük ellentétes irányú.

Emelkedő trend esetén a minimumpontok összekötésével kapjuk a támaszvonalat, míg a maximumpontok összekötésével a csatornavonalat rajzolhatjuk meg. Csökkenő trend esetén a maximumpontok összekötésével kapjuk az ellenállásvonalat, míg a minimumpontok összekötésével a csatornavonalat ábrázoljuk. A trend emelkedő, ha a csúcsok egyre magasabban alakulnak ki, illetve a trend csökkenő, ha a mélypontok egyre alacsonyabban alakulnak ki. Ha az árfolyam a csatornából kitört és nap végére a felett vagy az alatt zárt, akkor áttörésről beszélhetünk. Az áttörés mértékének meg kell haladnia a 2%-ot, különben behalt kitörést láthatunk.

Elliott ciklusa

Az Elliott elméletén alapuló elemzési módszer szerint a piacok hullámszerűen mozognak. A mozgásokat alapvetően kétféle hullámszakaszra lehet osztani: emelkedő és korrekciós szakasz. Az emelkedő szakasz öt, míg a korrekciós szakasz három hullámrészből tevődik össze. Az emelkedő szakasz hullámainak csúcsai mindig magasabbak az előző csúcsoknál, míg azok a korrekciót el nem érik. Az Elliott hullámok fraktálszerűen viselkednek, tehát több kisebb Elliott hullám alkothat egy nagyobbat. Így a hullámokat vizsgálhatjuk rövid, közép és hosszú távú szemlélet szerint is.

Az Elliott Hullámelmélet 9 hullámot különböztet meg, a legnagyobbtól a legkisebbig. Ezek angol elnevezései a következők:

- Grand Supercycle
- Supercycle
- Cycle
- Primary
- Intermediate
- Minor
- Minute
- Minuette
- Sub-Minuette

A hullámelmélet működése

- **1. hullám:** Az első hullám megjelenése csak ritkán jelenti egy Elliott Hullám kezdetét. Mikor az emelkedő piacon az első hullám feltűnik, a gazdasági hírek még nagyrészt negatív hatásúak. Az előző trend még határozottan fennáll. A gazdasági elemzők még az alacsony jövedelem számításával vannak elfoglalva, a gazdaság még gyenge lábakon áll. A piaci szemlélet határozottan medve, a put opciók gyakoriak, valamint magas implikált volatilitás jellemzi az opciós piacot. Az emelkedő árfolyam hatására a forgalom egy kis mértékben növekszik, de nem eléggé ahhoz, hogy nagyobb figyelmet fordítsunk rá.

- **2. hullám:** A második hullám egy árfolyam korrekció, és soha nem süllyed az első hullám kezdőpontja alá. A gazdasági hírek még mindig rosszak. Ahogy az árfolyam csökkenni kezd, újra a csökkenő piaci személet lesz úrrá. Azonban, ha mélyebben elemezzük a kialakult helyzetet, már találkozhatunk pozitív jelekkel: a forgalom alacsonyabb az első, mint a második hullám alatt, valamint a második hullám nem süllyed az első hullám 61.8%-a alá. Más szóval, az árfolyam korrekció az emelkedés 1/3-át nyeri vissza.
- **3. hullám:** A harmadik hullám általában a legnagyobb és a legerőteljesebb. A hírek most már pozitívak és a gazdasági elemzők növelni kezdik nyereségbecslésük mértékét. Az árfolyam gyorsan emelkedik, a korrekció rövid életű. Aki a „pull-back”-et várja, lemaradhat a rallyről. A harmadik hullám kezdőpontjánál még negatív hírekkel találkozhatunk, és a legtöbb befektető csökkenő piaci szemléletről beszél. Azonban a hullám középpontjához közeledve a befektetők ráébrednek arra, hogy egy új emelkedő trend vette kezdetét. Az első és a harmadik hullám aránya általában 1.618:1. Ettől kezdve beszélhetünk egy kezdődő Elliott Hullámról, hisz teljesültek az alapkritériumok.
- **4. hullám:** Az előző hullám erős emelkedésének korrekciója. Az árfolyam általában megnyúlt időintervallumban oldalazhat, azonban a negyedik hullám soha sem eshet vissza az első hullám tartományába. A forgalom jóval a harmadik hullám forgalma alatt marad. A harmadik és negyedik hullám időintervalluma azonos, míg a második és negyedik hullámé különbözhet.
- **5. hullám:** Az ötödik hullám a fennálló trend utolsó lába. A gazdasági hírek pozitívak és a piaci személet bika. Sajnálatos módon ez az a pont, ahol a legtöbb befektető bevásárol. A forgalom alacsonyabb, mint a harmadik hullám alatt és a legtöbb momentum indikátor divergenciát mutat (az árfolyam új csúcsokat ér el, míg az indikátorok jelzői új minimumokat).
- **A. hullám:** Az árfolyam kitér a csatornából. Az A hullám ideje alatt a gazdasági hírek még mindig pozitívak. A legtöbb elemző véleménye szerint ez még az emelkedő trend egy kisebb korrekciója. Néhány technikai indikátor együtt mozog a hullámmal. Az A hullámot megnövekedett forgalom, az opciós piacot emelkedő implikált volatilitás, valamint több nyitott pozíció jellemzi.
- **B. hullám:** A B hullám az előző hullám korrekciója, mely során az 50%-át vagy a 61.8%-át nyeri vissza. Úgy tűnhet, hogy ez egy új, hosszú távú emelkedő trend kezdete lehet. Azok, akik jártasabbak a technikai elemzésben, a trendfordító head-and-shoulders jobb vállát látják kialakulóban. A forgalom alacsonyabb, mint az A hullám alatt. Ezen a ponton a gazdasági mutatók nem növekednek tovább, de valószínűleg még nem fordulnak negatívba.
- **C. hullám:** A C hullámban az árfolyam erősen zuhan. A forgalom megnövekszik. A C hullám harmadik részénél már majdnem mindenkiben tudatosul, hogy egy új csökkenő trend kezdődött. A C hullám tipikusan akkora, mint az A hullám, de gyakran meghaladhatja az 1.618 szorosát is. Miután a C hullám az A hullám alá süllyedt, az Elliott Hullám lezártnak tekinthető.

Kereskedési jelzések

Az Elliott Hullám első két hulláma megfelelhet egy egyszerű trenderősítő alakzatnak is. Ha a 2. hullám nem esik az 1. hullám alá, valamint az első két hullám időperiódusának mértéke megegyezik a 3. hullám alatt eltelt idővel, akkor nagy valószínűséggel meghatározhatjuk a kitörés idejét és azt követően long pozíciót nyithatunk. A kitörést magas forgalom és gyakran rés kíséri. Eladási jelzést kapunk az ötödik hullám végéhez közeledve, mikor is a forgalom nagysága megnő, majd egy idő után meg is törik. A trendfordulóra azonban más formációk is figyelmeztetnek, de ezek kialakulása minimum 2-3 hetet vesz igénybe.

Emelkedő szakasz

Az emelkedő szakaszok nem mindig mutatnak szabályos Elliott Hullámokat, habár az esetek 80-90%-ában az első három hullám szabályosan alakul ki. A szabálytalanságnak három fő típusa van.

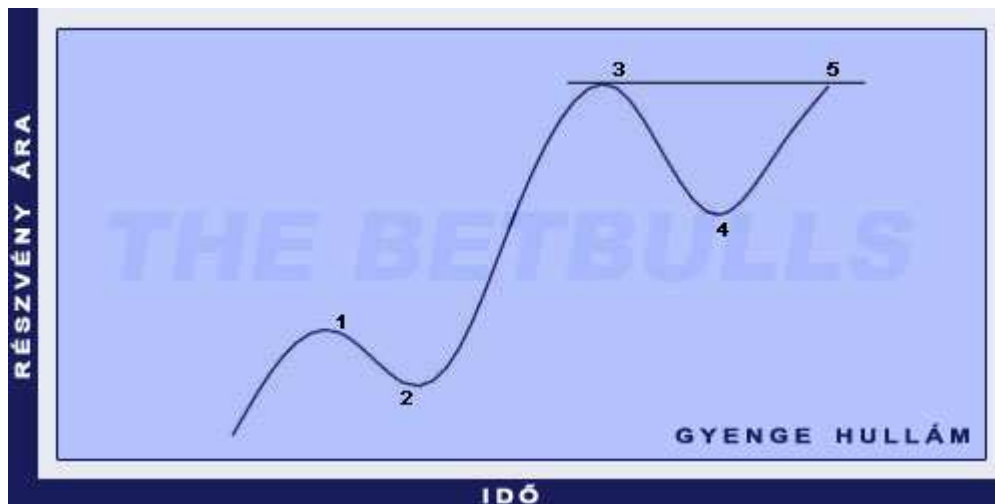
1. Kiterjedt hullám (Extended Wave). Csak az 1, 3 és az 5 hullám lehet kiterjedtebb, mint a többi. A „kiterjedt” azt jelenti, hogy ezek a hullámok erősen megnyúlhatnak. Tehát ezek a hullámok további rész hullámokból épülnek fel.

2. Háromszög hullám (Diagonal Triangle at Wave 5). Néha az 5 hullám momentuma olyan gyenge, mint a 2 és 3 hullám együttesen. Ekkor az ötödik hullám egy háromszöget rajzol ki.

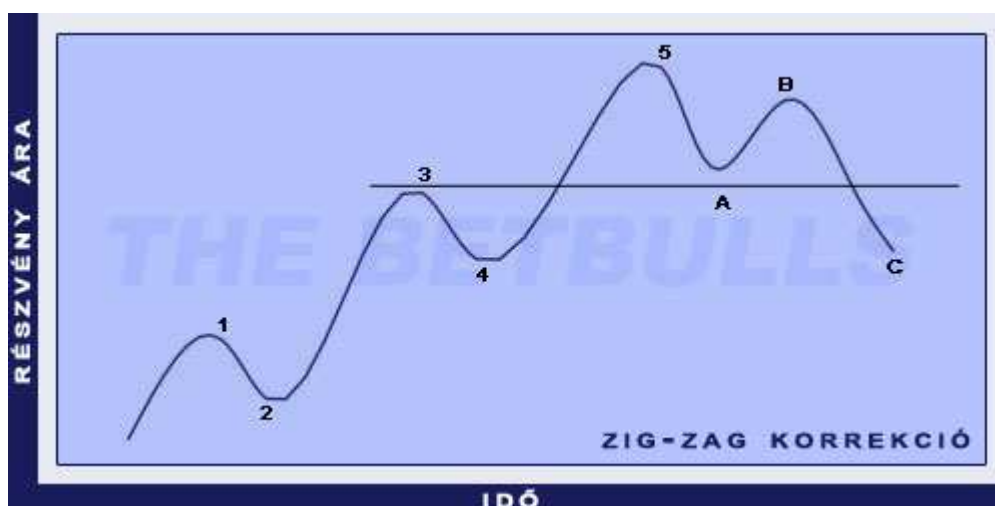
3. Gyenge hullám (5th Wave Failure). Bizonyos körülmények között az 5 hullám olyan gyenge, hogy el sem éri a 3 hullám tetejét. Így egy dupla top alakzatot formál az Elliott Hullám csúcán.

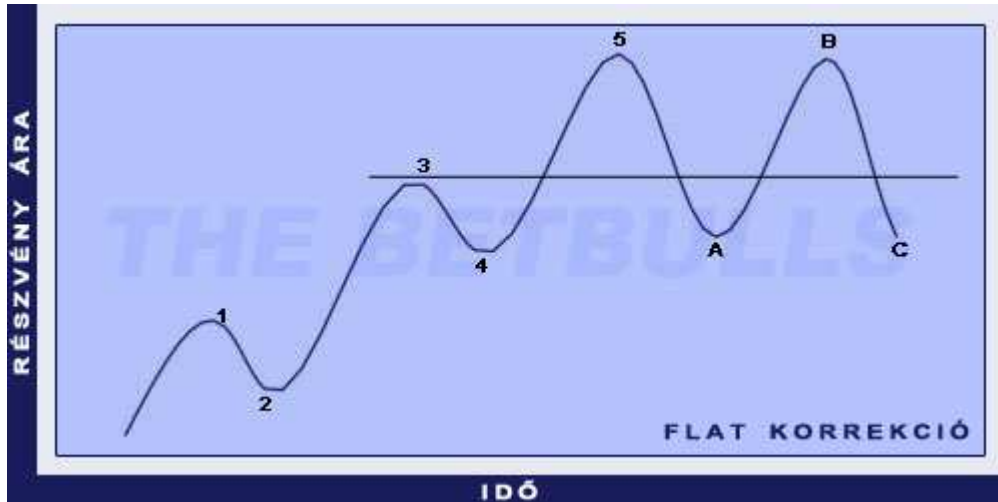
Korrektíós szakasz

Az Elliott Hullámokkal való kereskedés meglehetősen nehéz, ugyanis az esetek 60%-ában ismerhető fel megbízhatóan. A többi esetben a korrektíós szakasz eltér a szabályostól.

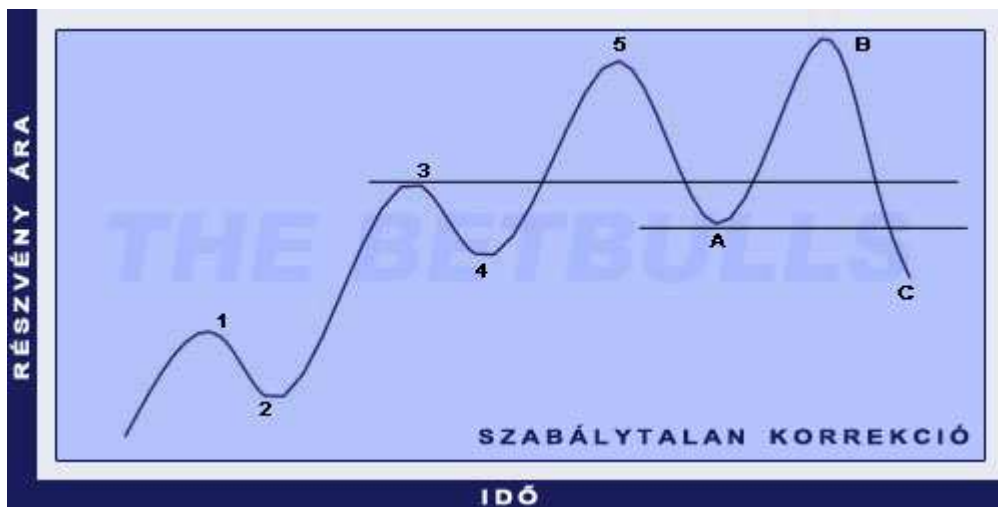
1. **Zig-zag.** A szabályostól eltérően az A hullám nem esik a 3 hullám alá, a B hullám az A hullám legalább az 50%-át, de legfeljebb a 75%-át visszaszedi. A hullám további részei már szabályosak, tehát a C hullám az A hullám 1.618- vagy 2.618-szorosa.

2. **Flat.** Az A hullám szabályos, a korrektíó B hulláma viszont egészen az A hullám csúcsáig tart. A C hullám ezért nem fog új minimumot elérni, hanem az A hullám minimumértékénél megáll.

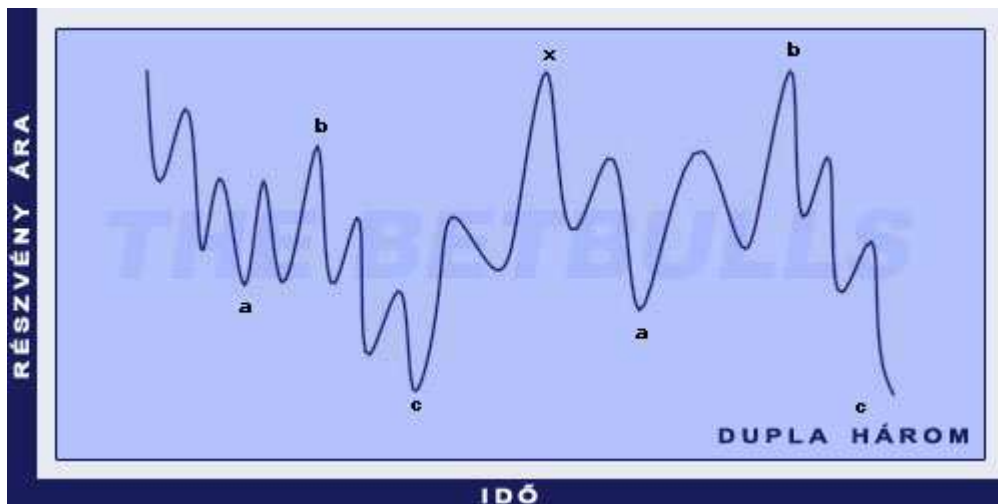
3. **Szabálytalan.** Ez a legszabálytalanabb korrekció. A B hullám meghaladja az 5 hullám maximumát. Rendszerint nem párosul nagy forgalommal a B hullám csúcsa, így az emelkedésnek hamar vége szakad. A C hullám szabályszerűen az A hullám minimumpontja alá süllyed. A B hullám az A hullám 1.5 vagy 1.25-szöröse, míg a C hullám az A hullám 1.62 vagy akár 2.62-szorosa.

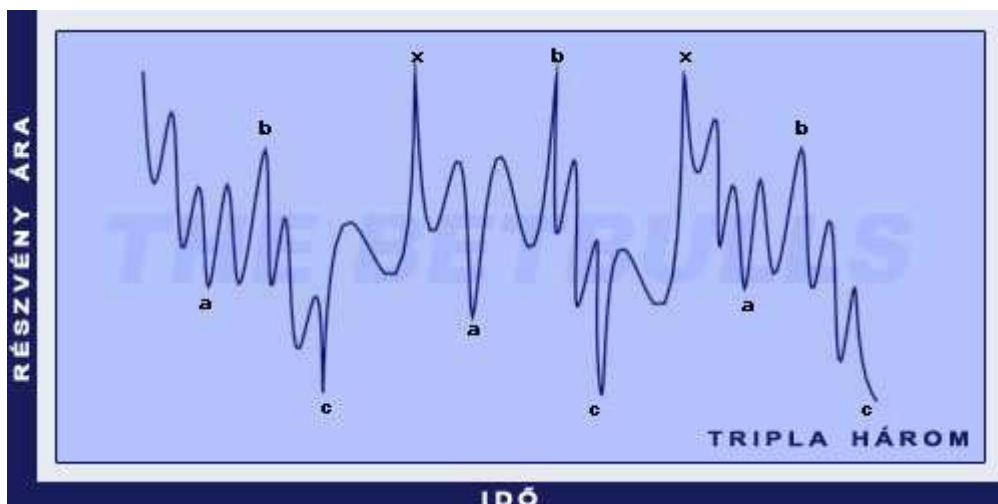
4. **Háromszög.** Ennél a korrekciónál a hullámokat 5 kisebb hullám alkotja. Ezek rendre az a, b, c, d és e hullámok, melyek egy háromszöget alkotnak. A kitörési pont a b-d egyenes áttörésénél van, ami a C hullám csúcspontja alatt van.

5. **Dupla három.** Ezt a fajta korrekciót a fent említett 4 korrekció közül egy-egy alkotja, melyet egy közbeékelődött x hullám választ el egymástól.

6. **Tripla három.** Ezt a fajta korrekciót a fent említett 4 korrekció közül 1-1-1 alkotja, melyeket két közbeékelődött x hullám választ el egymástól.

2.8. Rések

Az árfolyamgörbén keletkezett rések is alakzatok és információt hordoznak magukban. A rések olyan üres területek, ahol nem történt üzletkötés. Emelkedő trend esetén ez azt jelenti, hogy az előző nap maximuma fölött marad a következő napi minimum. Csökkenő trend esetén ennek ellentéte érvényesül. A technikai elemzés egyik alapelve szerint a réseket előbb utóbb kitölti a piac. Réseket leginkább napi viszonylatban figyelhetünk meg. A heti és havi rések rendkívül ritkák. Ez lehet 1-2 nap, hét, vagy akár több hónap is, de könnyen előfordulhat, hogy a rés kitöltetlen marad. A rések jelzik egy folyamat elejét, végét, vagy kiszélesedését.

Alapvetően négy formáját különböztetjük meg:

- Közönséges rés
- Kitörési rés
- Szökési rés
- Kimerülési rés

3. Chart alakzatok

3.1. Háromszögek

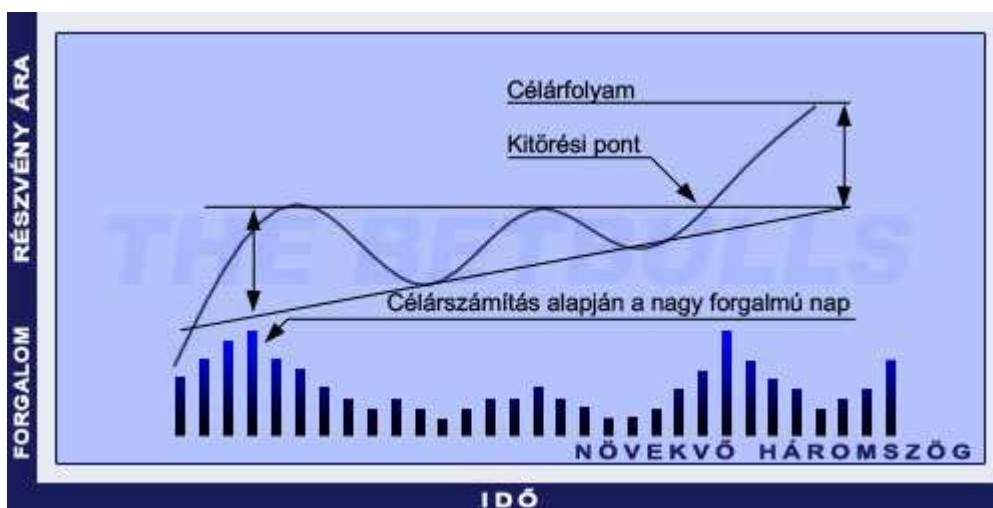
3.1.1. Trenderősítő Emelkedő Háromszög

TRENDERŐSÍTŐ EMELKEDŐ HÁROMSZÖG

Szerep :	Trenderősítő
Várható trend :	Bullish
Előző trend :	Bullish
Megbízhatóság :	Magas
Alakzat :	Háromszög

BETBULLS

Trend

Ahhoz, hogy trenderősítő alakzatról beszéljünk, egy trendnek már fent kell állnia. Azonban, mivel az emelkedő háromszög egy emelkedő alakzat, a jelenlegi trend hossza és időtartama nem olyan fontos, mint a formáció alakja, mely a legfontosabb. Az árfolyam alulról lép be az alakzatba.

Felső vízszintes vonal

Legalább két maximum értéknek kell lenni, hogy a felső vonalat értelmezni tudjuk. A felső maximumpontoknak nem kell feltétlenül egy vonalba esniük, de elfogadható tartományon belül kell mozogniuk. Valamennyi távolságnak lennie kell a felső maximumértékek és az alsó minimumértékek között.

Alsó trendvonal

Legalább két minimum értéknek kell lenni, hogy az alsó trendvonalat értelmezni tudjuk. Ezek a minimumértékek egyre magasabban vannak, valamint megfelelő távolságra egymástól. Ha a

következő hullám minimumpontjai azonos magasságban vagy alacsonyabban vannak, mint az előzőek, akkor az alakzat nem emelkedő háromszög.

Időtartam

Az alakzat időtartama néhány héttől néhány hónap időintervallumig terjedhet.

Forgalom

Ahogy az alakzat fejlődik, úgy a forgalom csökken. Akkor beszélhetünk biztosan felső kitörésről, ha ahhoz magas forgalom társul. A forgalom az árfolyamcsúcsokban egyre nő, az árfolyamminimumoknál egyre csökken. Habár a forgalom alapú megerősítése ajánlott, nem feltétlenül szükséges.

Visszatérés a kitörési ponthoz

A technikai elemzés alapelve szerint az ellenállás vonalak támaszvonallakká, a támasz vonalak pedig ellenállás vonalakká alakulnak. Mikor az árfolyam áttörte a háromszög felső vízszintes vonalát, akkor az támaszként viselkedik tovább. Néha az árfolyam visszatesztel ehhez a vonalhoz, mielőtt megkezdene az emelkedést.

Célárfolyam

A célszámítás alapja az alakzat elején található nagy forgalmú napok együttese.